

MTÜ EESTI VUTT

Ohustatud tõu – EESTI VUTT –

**geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse
programm ning selle läbiviimise jõudluskontrolli
kord aastast 2023**

2023

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
I EESTI VUTI SÄILITUS- JA ARETUSPROGRAMMI NING JÕUDLUS- KONTROLLI LÄBIVIIMISE KORRA ÕIGUSLIKUD ALUSED	4
II EESTI VUTITÕU POPULATSIOONI SUURUS JA PAIKNEMINE	5
III EESTI VUTITÕU SÄILITAMISE JA ARETUSE EESMÄRK NING TEGEVUSED OHUSTATUD TÕU SÄILITAMISEL	5
IV JÕUDLUSKONTROLLI LÄBIVIIMISEL KASUTATAVAD MÕISTED	6
V EESTI VUTI VÄLIMIK JA JÕUDLUSNÄITAJATE KIRJELDUS	7
VI EESTI VUTI JÕUDLUSANDMETE HINDAMISE KRITEERIUMID	8
VII JÕUDLUSKONTROLLI EESMÄRGID JA JÕUDLUSKONTROLLIS OSALEMISE TINGIMUSED	8
VIII ARETUSVUTI PÕLVNEMIS- JA JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE KORD	10
8.1. Põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumine, nende õigsuse kontrollimine.....	10
8.2. Jõudluskontrolli läbiviimise meetodika.....	10
8.3. Andmete töötlemise, säilitamise, avaldamise ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord	11
IX ARETUSVUTI JA ARETUSMATERJALI ARETUSEKS SOBIVAKS TUNNISTAMISE KORD	12
X LABORATOORIUMI ANDMED, KUS TEHAKSE JÕUDLUSE MÄÄRAMISEKS VAJALIKKE ANALÜÜSE	12
XI JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE KOOLITUSPROGRAMM, JÕUDLUS- ANDMETE KOGUJA TUNNISTUSE SAAMISE NÕUDED JA VÄLJASTAMISE KORD	13
11.1. Koolitusprogramm	13
11.2. Jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamine ja kehtivus	13
XII TÕUMATERJALIDE MÜÜK	14
XIII EESTI VUTITÕU PROPAGEERIMISEKORD	14
XIV VURIFARMIDE KOOSTÖÖ	14
XV OHUSTATUD TÕU- EESTI VUTT - GENEETILISTE RESSURSSIDE SÄILITAMISE JA TÕUARETUSE PROGRAMMI TÕÖPLAAN	15

LISAD	15
Lisa 1. Eesti vuti soovitatavad pidamistingimused.....	15
Lisa 2. Eesti vuti soovitatavad söötmissnormid, %	16
Lisa 3. Eesti vuti käibeleht.....	18
Lisa 4. Eesti vuti põlvkondade arvestusleht.....	19
Lisa 5. Individuaalse jõudluskontrolli munemisleht.....	20
Lisa 6. Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vutimunade kaaluleht.....	21
Lisa 7. Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vuttide kaalumisleht.....	22
Lisa 8. Jõudlusandmete koguja tunnistus.....	23
Lisa 9. Tõumaterjali tunnistus.....	24
Lisa 10. Jõudluskontrolli läbiviimise koostöölepingu vorm.....	25

SISSEJUHATUS

Eesti vutitõu aretamiseks kulus kümme aastat. Aretustöö toimus Kaarepere Metsakatsejaama Kaiavere vutifarmis aastatel 1977 kuni 1987. Aretustöösse panustasid teadlases koostöös praktikutega.

Aretusmeetodina kasutati ristamist, kus esmalt ristati munatüübiliste jaapani põldvuttide emaslinde lihatüübiliste vaaraovuttidega. Sellele järgnes sisestav ristamine inglise valgete munatüübiliste vuttidega.

Populatsioonisisel selektsioonil loodi 76 eesti vuti munatüübilist ja 52 lihatüübilist perekonda. Samaaegselt toimus ka aretatava vutipopulatsiooni optimaalsete söötmis- ja pidamistingimuste väljaselgitamine.

Kuna 1987. aastaks ületasid eesti vutitõu produktiivsusnäitajad selleaegseid üleliidulisi normatiive, hakati taotlema eesti vutitõu tunnustamist. Autoritunnistus nr 4905 anti välja Agrotööstuskomitee käskkirjaga 09.12.1988.a. Eesti vutitõu autoriteks kinnitati H. Tikk, V. Neps, R. Teinberg ja R. Laur, kaasaaitajateks K. Ilmet, V. Tikk, S. Roosipuu, J. Piiri ja M. Kurs.

Eesti vutitõu järgmised tõu (pk4/pk8) standardnäitajad alates aastast 2022:

Jõudlusnäitajad	Perekond 4	Perekond 8
Täiskasvanud:		
emasvuti kehamass, g	200	230
isasvuti kehamass, g	185	210
Emasvuti keskmine munatoodang, tükki/aastas	310	300
Munemisintensiivus (kalendriaastal), %	85	82
Tibude kooruvus, %	82	82
Munema hakkamise vanus, päeva	50	48
Muna keskmine mass, g	13,5	13,8
Noorvuttide säilivus 5-nädalaselt, %	97	97
Täiskasvanud vuttide säilivus, %	97	97
Söödaväärindus munade tootmisel, kg/kg	2,62	
Söödaväärindus elusmassi juurdekasvuks, kg/kg	2,83	

I EESTI VUTI SÄILITUS- JA ARETUSPROGRAMMI ning JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISE KORRA ÕIGUSLIKUD ALUSED

Käesoleva dokumendi õiguslikeks alusteks on Eestis ja Euroopa Liidus kehtivad aretus- ja veterinaaria alused seadusaktid.

II EESTI VUTITÕU POPULATSIOONI SUURUS JA PAIKNEMINE

- Seisuga 01.08.2022 oli eesti vuti populatsioon Järveotsa Vutifarm OÜ farmis – 4 337 emasvutti ja 1 909 isasvutti (sugupoolte suhe, ♀:♂ 2,27), ülejäänud eesti vuti populatsioonirakukesed paiknevad väikefarmides üle eesti.
- Eesti vuti populatsiooni koguarv seisuga 01.08.2022 oli 16 757, neist emasvutte 11 020 (65,8%) ja isasvutte 5 737 (34,2%).
- Kogu eesti vuti populatsioonis on ühe isasvuti kohta keskmiselt 1,92 emasvutti, mis ei ole enam sobiv sugupoolte suhe vuttide normaalseks reproduktsiooniks.

III EESTI VUTITÕU SÄILITAMISE JA ARETUSE EESMÄRK NING TEGEVUSED OHUSTATUD TÕU SÄILITAMISEL

3.1 Säilitamise eesmärgid

- Eesti vuti kasvatamise eesmärk on säilitada ainukest Eestis aretatud linnutõugu tulevastele põlvkondadele. Eesti vutti võib õigustatult lugeda Eesti rahvuslikuks põllumajanduslinnuks, kes on hästi tuntud ka väljaspool vabariiki.
- Et tõu produktiivsused ei halveneks ning et eesti vutti kasvatavatel farmidel oleks võimalik tõu säilitus- ja aretustöö raames teha õigeid otsuseid, on oluline professionaalsel tasemel jõudluskontrolli toimingute teostamine. Jõudluskontrolli läbiviimine farmis on hädavajalik, et teada farmi vuttide jõudlusvõimet ja teha õigeaegselt vajalikke otsuseid edasise aretustöö läbiviimiseks, tõuaretuse suunamiseks, lindude selektsiooniks.
- Eesti vutitõug on loodud muna-lihatüübilisena. Aretuslindude valikul ja esmase valikukriteeriumina on arvestatud lindude head munajõudlust, samuti ka lindude kehamassi, sest aretuseks mittevajalikud isaslinnud realiseeriti vutibroileritena.
- Mitme jõudlusnäitaja järgi (munatoodang ja kehamass) üheaegne selektsioon vähendab paratamatult aretustöö efektiivsust, sest tandemselektsiooni rakendamisel saab jõudlusomadusi parandada ükshaaval ning järjepideva tööna.
- Et kindlustada tõu säilimine ootamatute olukordade esinemisel (näit. ühe vutifarmi populatsiooni haigestumine või hävimine), on oluline, et eesti vutitõug paikneks mitmes farmis. Üheaegselt mitmes tõufarmis peetavad eesti vuti populatsioonid võimaldavad vältida sugulusaretuse depressiooni, sest säilib võimalus farmide vahel vajadusel tõumaterjali vahetada.
- Eesti vuti muna- ja lihatüübiliste perekondade kasvatamine võimaldab hoida populatsiooni suhteliselt heterogeensena. See võimaldab vajadusel neid vastastikku aretuses kasutada, mis omakorda aitab vähendada lähissugulusaretuse ohtu.
- Kõigis tõuvutifarmides on oluline jälgida isas- ja emasvuttide sugupoolte suhet (1♂: 2...5♀), et kindlustada haudemunade saamine ja lindude normaalne reproduktsioon.

3.2 Aretusmeetodid

- Eesti vutitõu geneetiliste ressursside taastamisel ja vutitõu säilitamiseks on 2001. aastast alates kasutatud puhasaretust. Eesti vutitõu aretuses kasutatakse vuttide valikut sõltumatute selektsioonipiiride järgi, kus igale valikutunnusele kehtestatakse minimaalne nõue (piir).
- Eesti vutitõu kasvatamisel kasutatakse perekondaretust, kus aretustöö käib vutipõlvkondade lõikes. Aretustöö läbiviimisel rakendatakse tõule kehtestatud jõudlusnäitajate soovitatavaid selektsioonipiire (kriteeriume).

IV JÕUDLUSKONTROLI LÄBIVIIMISEL KASUTATAVAD MÕISTED

Aretusfarm – vutifarm, mis osaleb MTÜ Eesti Vutt „Ohustatud tõu - Eesti vutt - geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programmis ning jõudluskontrolli läbiviimise kord aastast 2023”; farmis peetakse puhtatõulisi eesti vutte vastavalt käesolevale korrale; farmis viiakse läbi eesti vutitõu individuaalset- ja rühmaviisilist jõudluskontrolli ning farmil on õigus müüa sertifitseeritud (tunnistusega) tõumaterjali.

Individuaalne jõudluskontroll – individuaalpuuris toimuv vuti jõudluspotentsiaali kindlakstegemine (määratakse munemise algus ((vuti vanus esimese muna munemisel)) munemisintensiivsus, munade keskmine mass, vuti kehamass, tibude kooruvus) vastavate andmete regulaarse kogumise, registreerimise, töötlemise, analüüsimise ja säilitamise teel.

Individuaalpaaritus – emaslindu paaritatakse kindla isaslinnuga.

Individuaalpuur – emaslindu peetakse üksikult või koos ühe isaslinnuga.

Jõudlusandmete koguja – aretusfarmis tegutsev loomapidaja või tema poolt volitatud isik, kes on läbinud vastava jõudlusandmete kogumise koolituse ja jõudluskontrolli läbiviija on väljastanud talle vastava tunnistuse.

Jõudluskontrolli läbiviija – tunnustatud aretusühing, MTÜ Eesti Vutt.

Jõudluskontrolli spetsialist – jõudluskontrolli toimingute tegemiseks erialast pädevust omav isik, kellega jõudluskontrolli läbiviija on sõlminud kirjalikult sellekohase lepingu.

Jõudluskontrollialune vutt – vutt alates 35 päeva vanuseks saamisest, märgistatud (kantakse jõudluskontrolli aluste vuttide käibehele).

Korrelatsioonikoefitsiendid (kordajad) – erinevate produktiivsuse näitajate vahelised statistilised seosed.

Muna keskmine mass (0,1 g täpsusega) – muna keskmine mass kontrollperioodi jooksul (kaalutud munade mass summeeritakse ja jagatakse munade arvuga).

Muna kuju indeks – muna lühema ja pikema diameetri suhe (või muna pikema ja lühema diameetri suhe).

Munakoore indeks – munakoore paksuse ja munakoore massi suhe.

Munakoore mass, g (0,1 g täpsusega).

Munakoore paksus (mm) – mõõdetakse mikromeetriga (kas munakoore teravas otsas, tõmbis otsas või munakoore keskel).

Munatoodang aastas – vuti munatoodang 365 (liigaastal 366) päeva jooksul või 364 päeva toodang (13 munemiskuud) kui arvestust peetakse 28 päevaste kuutoodangute alusel (individuaalsel munemiskontrollil).

Munatoodang kuus – vuti poolt munetud munade arv arvestuskuus (28 päeva).

Munavalge mass, g (0,1 g täpsusega).

Munema hakkamise vanus – emasvuti vanus esimese muna munemisel (päevades).

Munemisintensiivsus (munevus), % – munade arv (tk)/perioodi pikkus (päeva) $\times 100$.

Munemiskuu – munatoodangu arvestusühik, mille kestus, sõltumata kalendrikuust, on 28 päeva.

Noorvutt – noor vutt kuni 35 päeva vanuseks saamiseni.

Noorvuttide kehamass 35-päevaselt (1 g täpsusega).

Perekondaretus – ühte perekonda kuuluvate lindude paaritamine.

Puhasaretus – ühte tõugu kuuluvate lindude paaritamine.

Rebu mass, g (0,1 g täpsusega).

Rühmapaaritus – rühmapuuris toimuvad lindude vahelised paaritused.

Rühmapuur – mitme linnu pidamiseks ettenähtud puur.

Rühmaviisiline jõudluskontroll – rühmapuuris toimuv ühe vutiperekonna ja -põlvkonna vuttide jõudluse kindlakstegemine (munevus, munade keskmine mass,

vuttide kehamass, tibude kooruvus) ja/või nende söödakulu ja söödaväärinduse määramine vastavate andmete regulaarse kogumise, registreerimise, töötlemise, analüüsimise ja säilitamise teel.

Rümbasaagis (%) – rümba massi ja linnu elusmassi suhe $\times 100$.

Söödaväärindus (SV), kg /kg – sööda kulu (kg) toodetud munade massi või kehamassi juurdekasvu kohta.

SV= sööda kogus, kg/ toodang, kg.

Tapasaagis (%) – lihakeha massi ja linnu elusmassi suhe $\times 100$.

Tibude kooruvus (%) – inkubaatorisse pandud munadest koorunud tibude arv/haudesse pandud munade arv $\times 100$.

Täiskasvanud vuttide kehamass (1 g täpsusega).

Vutibroiler – noor vutt kuni lihaks realiseerimiseni.

V EESTI VUTI VÄLIMIK JA JÕUDLUSNÄITAJATE KIRJELDUS

- Eesti vutt on visuaalselt ümarate kehavormidega, kael on lühike, samuti saba. Selg moodustab kuni sabani mõõduka kaare. Sulestiku põhivärvus on tuhmpruunikas; kattesulestikus leidub nii tumedaid kui ka heledamaid sulgi.
- Suguline dimorfism sulestiku värvuses avaldub tavaliselt kolme nädala vanustel noorlindudel. Kuni selle ajani ei ole emas- ja isaslindud visuaalselt eristatavad. Mõnedel isaslindudel kujunevad iseloomulikud täiskasvanud isaste värvusmustrid välja ka hilisemas eas.
- Isasvutil on kurgualune ja põsed pruunid, rinnak on ookerpruun, peal on kolm kollakasvalget triipu. Hoosuled on tumepruunid, heledate vöötidega. Jalgade värvus varieerub heledast tumedama hallini. Nokk on mustjaspruun, heledama otsaga, kloaagi ümbruse nahk on heledam, roosaka varjundiga.
- Isasvuttidel väljub kloaaginäärme (asetseb lõppsooles) pigistamisel kloaagist valget vahutaolist sekreeti. Kloaagisekreedi ilmnemisel loetakse isasvutt suguküpsiks.
- Emasvutil on nokaalune ja põsed helehallid, rinnakusulestik on hallikaspruun, tumedate tähnidega. Nokk on hallikaspruun, heledam kui isasvuttidel. Jalgade värvus varieerub heledamast tumedama hallini. Kloaagi ümbruse nahk on sinakashall.
- Noorlindud sarnanevad sulestiku värvuselt kuni kolme nädala vanuseni emaslindudega. Täiskasvanud eesti vutitõu emaslindude kehamass on isasvuttide omast keskmiselt 20% suurem. Suguküpsiks loetakse emasvutt 1. muna munemisel.
- Eesti vutitõu jõudlusnäitajate piirväärtused:

Munema hakkamise vanus, päeva	35 – 56 (keskmine 50/48)
Munatoodang aastas, tk	285 – 320
Muna keskmine mass, g	13 – 15
Muna indeks, %	70 – 80
Munakoore paksus, mm	0,16 – 0,25
Täiskasvanud vuttide kehamass, g	♂ 180 – 220 ♀ 220 – 280
Vutibroilerite optimaalne lihaks realiseerimise vanus:	
♀ emaslindud, päeva	42 – 50
♂ isasvuttidel, päeva	50 – 60
Tapasaagis	> 66%.

VI EESTI VUTI JÕUDLUSNÄITAJATE HINDAMISE KRITEERIUMID

- 6.1. Valikukriteeriumid munajõudluse (munevuse) osas on sarnased nii munatüübilistel (MT) kui lihatüübilistel (LT) vuttidel. Kehamassi osas on valikukriteeriumid munatüübiliste ja lihatüübiliste vuttide osas erinevad.
- 6.2. Alates 2022. aastast on eesti vutitõu jõudusnäitajate hindamisel kasutatud järgmisi alumisi selektsioonipiire:
 - prognoositav munatoodang aastas 300 muna (jõudluskontrollialuste vuttide keskmine);
 - muna keskmine mass 13–15 g (kergetaimid mune inkubeerimiseks ei kasutata, samuti ei võeta inkubatsiooniks üle 15 g massiga mune);
 - munatoodangu (prognoositava) ja kehamassi osas väiksemate näitajatega vuttidelt (nii emas- kui isasvutid) pärit mune inkubeerimiseks ei kasutata.
- 6.3. Aretustulemuste saavutamiseks kasutatakse vastavalt kinnitatud iga-aastase tööplaanile:
 - aretuslindude märgistamist;
 - vuttide individuaalne ja rühmaviisiline munemiskontrolli;
 - perekodade aretusplaane;
 - individuaalset ja rühmaviisilist emasvuttide paaritamist;
 - aretuslindude sobilikes tingimustes pidamist;
 - normidekohast söötmist;
 - katsetulemuste kohest rakendamist aretustöös.

VII JÕUDLUSKONTROLLI EESMÄRGID JA JÕUDLUSKONTROLLIS OSALEMISE TINGIMUSED

- 7.1. Eesti vutitõu jõudluskontroll on aretustöö peamiseks komponendiks, mille eesmärgiks on eesti vuti populatsiooni jõudlusvõime pidev monitooring ja nende andmete analüüsil baseeruv eesti vuti aretustöö.
- 7.2. MTÜ Eesti Vutt poolt teostatavas jõudluskontrollis osalemiseks ja aretusfarmiks kvalifitseerumiseks peab farm vastama järgmistele nõuetele:
 - a. aasta keskmine tõendatud päritoluga eesti vuttide arv (aretus) farmis on vähemalt 1000 (erand 700) lindu, emas- ja isasvuttide suhe farmis peab tagama reproduktsiooniks kõlbulike haudemunade saamise (rühmapuurides peetakse 1 isasvuti kohta 2...5 emasvutti), kui farm ei suuda täita ka erandina lubatud lindude arvu (700) aasta keskmisena, tuleb järgmise põlvkonna haudemunad soetada farmist, kus see tingimus on täidetud;
 - b. vuttide pidamisel järgitakse vuttide soovitatavaid pidamisnõudeid (Lisa 1) ning söötmisnorme (Lisa 2) (Allikas: H. Tikk jt, Linnukasvatus II – Tartu, 2008);
 - c. vuttide individuaalse jõudluskontrolli all olevate isendite arv aretusfarmis lepitakse kokku jõudluskontrolli läbiviijaga enne jõudluskontrolliga alustamist, kuid see ei või olla vähem kui 100 isendit ühe perekonna kohta, kokku minimaalselt 200 isendit (100 ♀ (50 prk 4 + 50 prk 8) ja 100 ♂ (50 prk 4 + 50 prk 8)).

- d. jõudluskontrollialuseid vutte peetakse kas individuaal- või rühmapuurides, sõltuvalt jõudluskontrollis püstitatud eesmärkidest;
 - e. individuaalse jõudluskontrolli all olevad linnud peavad olema märgistatud (kasutatakse jalarõngaid) ja identifitseeritavad (põlv- ja perekonniti); vutid märgistatakse jalarõngastega nende 35 päeva saavutamisel; individuaalse jõudluskontrolli alused vutid kantakse eesti vuti käibehelele (Lisa 3);
 - f. rühmajõudluskontrollis osalevad suguvutid peavad olema märgistatud rühmapuurides. Rühmapuurides olevad vutid kantakse eesti vuti käibehelele (Lisa 3), kus rühmajõudluskontrolli toimingute tarvis märgitakse puuris olevate lindude arv ja nende sugupool ning lindude puuri panemise aeg. Lindude koorumise aeg rühmajõudluskontrolli toimingute tarvis fikseeritakse eesti vuti põlvkondade arvestuslehel (Lisa 4). Lihaks realiseeritavaid vutibroilereid ei märgistata.
 - g. Märgistamata puurides ja käibeheledele mittekantud vutte ei arvestata farmi eesti vuti populatsiooni hulka;
 - h. Individuaal ja rühmaviisilisel jõudluskontrollil täidetakse järgmisi algarvestusdokumente:
 - Eesti vuti käibeleht (Lisa 3);
 - Eesti vuti põlvkondade arvestusleht (Lisa 4);
 - Individuaalse jõudluskontrolli munemisleht (Lisa 5);
 - Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vutimunade kaaluleht (Lisa 6);
 - Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vuttide kaalumisleht (Lisa 7);
 - aretusfarmi jõudlusandmete koguja peab läbima vastava koolitusprogrammi ja omama sellekohast pädevustunnistust (Lisa 8);
- 7.3. Jõudluskontrollis osalemiseks esitab osaleda sooviv farm jõudluskontrolli läbiviijale vastavasisulise kirjaliku avalduse.
 - 7.4. Lindude veterinaarse seisundi kohta esitab farm jõudluskontrolli läbiviijale veterinaarteenistuse poolt väljastatud vastavasisulise hinnangu.
 - 7.5. Jõudluskontrolli spetsialist kontrollib 1 kuu (30 kalendripäeva) jooksul arvates avalduse esitamisest farmi vastavust käesolevas korras sätestatud jõudluskontrollis osalemise tingimustele, sh vuttide söötmis- ja pidamistingimusi, lindude välimikku ja üldseisundit ning algdokumentatsiooni olemasolu.
 - 7.6. Jõudluskontrollis osalemise nõuetele vastavuse või mittevastavuse kohta koostab ja esitab jõudluskontrolli spetsialist kontrolli teostamisest 14-päevase tähtaja jooksul kirjaliku kokkuvõtte jõudluskontrolli läbiviijale, milline omakorda teavitab farmi esitatud avalduse rahuldamisest või mitterahuldamisest kirjalikult 3 tööpäeva jooksul arvates jõudluskontrolli spetsialistilt kirjaliku kokkuvõtte saamisest.
 - 7.7. Jõudluskontrollis osalemise avalduse rahuldamisest sõlmivad aretusfarm, jõudluskontrolli läbiviija ja jõudluskontrolli spetsialist kolmepoolse kirjaliku lepingu, milles sätestatakse jõudluskontrollis osalemise täpsemad tingimused ja kord. Lepingu näidismvorm on toodud käesoleva korra Lisas 10.

VIII ARETUSVUTI PÕLVNEMIS- JA JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE, TÖÖTLEMISE JA SÄILITAMISE KORD

8.1. Põlvnemis- ja jõudlusandmete kogumine, nende õigsuse kontrollimine

- Eesti vuti põlvnemisandmed registreeritakse aretusfarmis jõudlusandmete koguja poolt arvestuslehel (Lisa 4), kuhu kantakse järgmised andmed:
 - vanemakarja põlvkond (F),
 - munatüübiline (MT) perekond (prk) 4; lihatüübiline (LT) perekond (prk) 8,
 - haudesse minevate munade arv ja kuupäev (uus F),
 - tibude koorumise aeg ja arv,
 - koorumisprotsent (%),
 - 35-päeva vanuselt puuridesse pandud emas-ja isasvuttide arv.
- Aretuslindude põlvnemisõigsuse kindlustamiseks tuleb aretusfarmis vuttide haudemunad koguda, säilitada ning tibud inkubeerida põlv- ja perekonniti.
- Üleskasvatamisel tuleb tibusid pidada põlv- ja perekonniti eraldi. Iga vutipõlvkond puurides tuleb märgistada nii, et neid oleks võimalik identifitseerida. Alates 35 päeva vanuselt peavad individuaalsesse jõudluskontrolli minevad linnud olema märgistatud vähemalt ühe jalarõngaga, kus rõnga värvus või märgise number tähistab vuti konkreetset põlvkonda.
- Märgistamise etapist algab jõudluskontroll ja andmete kogumine.
- Individuaalses jõudluskontrollis osalevaid vutte (1 isas- ja 1 emaslind) peetakse märgistatud individuaalpuurides. Munad registreeritakse igapäevaselt munemislehel (Lisa 5).
- Rühmaviisilise munemiskontrolli puhul paigutatakse emas-ja isasvutid märgistatud puuridesse sugupoolte suhtega 1♂ 2..5♀ kohta.
- Lindude munatoodang ja lindude liikumine (karja tulek ja karjast väljaminek) registreeritakse eesti vuti käibelehel (Lisa 3).

8.2. Jõudluskontrolli läbiviimise meetoodika

- Noorvuttide valik (valivad jõudluskontrolli läbiviija spetsialist ja aretusfarmi jõudlusandmete koguja) individuaalsesse jõudluskontrolli toimub nende 35-päevaseks saades alljärgnevalt: vähemalt 25♂ ja 25♀ noorvuti kaalumisel selgitatakse põlvkonna (F) noorvuttide keskmine kehamass, millest üle 15% kergemaid ja üle 15% raskemaid noorvutte individuaalsesse jõudluskontrolli ei rakendata.
- Munatoodangu ja lindude liikuvuse üle peab arvestust ning täidab vastavad dokumendid (Lisad 3 ja 5) aretusfarmi jõudlusandmete koguja igapäevaselt ühel ja samal kellaajal.
- Muna keskmise massi ja vuttide kehamassi leidmiseks kaalutakse ühekaupa kontrollitav produkt või jõudluskontrollialune lind ning saadud tulemi/näitaja registreerib aretusfarmi jõudlusandmete koguja vastavates dokumentides.
- Jõudluskontrollis osalevate lindude osas määratletakse ja fikseeritakse:
 - munatoodang ja lindude liikumine (Lisa 3);

- jõudluskontrollis osalevate lindude valik 35-päevaselt (Lisa 4);
- emasvuttide munevus igapäevaselt vormikohastel munemislehtedel (Lisa 5);
- muna keskmise mass kuus 3-e järjestikusel päeval munetud munade kaalumise kaudu (Lisa 6);
- eesti vuti lihajõudluse määramisel tapetakse 45 – 50-päevased (vastavalt kinnitatud metoodikale) vutibroilerid litsentseeritud tapamajas, kus toimub ka lihakehade morfoloogia uurimine. Määratakse:
 1. tapaeelne kehamass, g
 2. lihakeha (kaelata) mass, g
 3. tapasaagis, %.

Lihakehast määratakse, %:

1. rinnalihaste mass
2. jalalihaste mass

- emas- ja isasvuttide kehamass, mille määramine toimub:
 - puuri paigutamisel,
 - jõudluskontrolli lõppemisel (Lisa 7).
- Kogutud jõudlusandmed (Lisad 3; 5 ja 6) edastab aretusfarmi jõudlusandmete koguja jõudluskontrolli spetsialistile peale iga munemiskuu lõppu, hiljemalt 10 päeva jooksul.
Jõudluskontrolli spetsialistile esitatakse andmelehtede koopiad. Algandmelehtede originaalid säilitatakse aretusfarmis vähemalt 3 aastat.
- Juhul, kui aretusfarm tähtaegselt jõudlusandmeid ei esita ja / või on rikkunud muid aretusfarmile käesolevast korrast ning selle alusel sõlmitavast lepingust tulenevaid kohustusi, on jõudluskontrolli spetsialistil õigus teha jõudluskontrolli läbiviijale ettepanek farmi väljaarvamiseks jõudluskontrollialuste farmide hulgast.
Jõudluskontrolli läbiviija vaatab spetsialisti vastavasisulise ettepaneku läbi ning teeb otsuse 5 tööpäeva jooksul arvates ettepaneku laekumisest. Vastuvõetud otsusest informeerib jõudluskontrolli läbiviija aretusfarmi mitte hiljem kui 2 tööpäeva jooksul arvates otsuse vastuvõtmisest.
- Katsed söödakulu ja kvaliteedi, lihajõudlusnäitajate ning munade morfoloogilise koostise osas toimuvad perioodiliselt vastavalt MTÜ Eesti Vutt säilitus- ja aretusprogrammi tööplaanile. Katsete täpsem sisu, tegemise aeg jms tegemine lepitakse kokku aretusfarmiga sõlmitavas lepingus (Lisa 10).

8.3. Andmete töötlemise, säilitamise, avaldamise ja geneetilise väärtuse hindamistulemuste kasutamise kord

Jõudlusandmete algandmete õigsuse eest vastutavad aretusfarmi jõudlusandmete koguja ja jõudluskontrolli spetsialist.

Aretusfarmi andmete põhjal koostab jõudluskontrolli spetsialist iga jõudluskontrollis osaleva farmi kohta sisulise kokkuvõtte jõudluskontrolli tulemustest eelneva 12 kuu kohta aretustöö tulemustest juhul, kui pooltevahelises lepingus ei ole sätestatud teistsugust tähtaega.

Konkreetselt aretusfarmi kohta koostatud kokkuvõtte esitab jõudluskontrolli spetsialist nii aretusfarmile kui jõudluskontrolli läbiviijale mitte hiljem kui 3 kuu jooksul pärast 12-kuulise (vm aretusfarmiga kokkulepitava) perioodi lõppu. Jõudluskontrolli läbiviija säilitab vastavad andmed andmekaitse üldpõhimõtteid ja -nõudeid järgides.

Igakaise tagasiside jõudluskontrolli tulemuste ja / või hetkeseisu kohta edastab jõudluskontrolli spetsialistilt lõppenud munemiskuu kohta, järgmise kuu jooksul vahetult suuliselt aretusfarmi esindajale ja/või farmi jõudlusandmete kogujale telefonitsi või e-posti vahendusel. Laiapõhjalisema analüüsi esitab jõudluskontrolli spetsialist aretusfarmile vastavalt vajadusele (nt. üks kord kolme kuu jooksul).

Eesti vuti aretustulemuste avaldamise kord lähtub põllumajandusloomade aretuse seaduse vastavatest sätetest. Andmed avalikustatakse kokkuleppel aretusfarmi ja jõudluskontrolli läbiviijaga.

Eesti vuti aretustulemuste kasutamise kord lähtub *Põllumajandusloomade aretuse seaduse* vastavatest sätetest. Eesti vutitõu jõudlusandmeid kasutatakse vastavalt aretus ja säilitusprogrammi põhimõtetele.

Iga programmiaasta järgselt koostab jõudluskontrolli spetsialist aruanded iga jõudluskontrollis oleva farmi- ja populatsiooni põhiselt. Antud programmiaasta kokkuvõt(t)e(d) edastatakse jõudluskontrollis osalenud farmi(de)le.

Jõudlusandmete avalikustamine toimub kokkuleppel jõudluskontrollis osaleva – farmi ja jõudluskontrolli läbiviijaga.

IX ARETUSVUTI JA ARETUSMATERJALI ARETUSEKS SOBIVAKS TUNNISTAMISE KORD

- 9.1. Individuaalsesse munajõudluskontrolli valitakse jõudluskontrolli spetsialisti ja farmi jõudlusandmete koguja poolt noorvutid hiljemalt nende 35 päeva vanuselt. Aretusmaterjali (noorvuttide) valik toimub lindlas, kus nad üles kasvatati.
- 9.2. Noorvuttide valiku kriteeriumid on järgmised:
 - kehamass valikul (hiljemalt) 35 päeva vanuselt (kui noorvutid kaalutakse) peab vastama tõu miinimumnõuetele (♂ 160g ja ♀ 165g);
 - peavad olema aktiivsed, liikuvad;
 - tõule ja sugupoolele iseloomuliku värvusega;
 - terved, ilma eksterjööri vigadeta;
 - päritolu (vanemate põlvkond) peab olema tuvastatav eesti vuttide põlvkondade arvestuslehel.
- 9.3. Aretusvutil (emas- kui isaslind) peab olema registreeritud põlvnemine vastavalt aretuslooma põlvnemise registreerimise ning põlvnemise õigsuse kontrollimise korrale.

X LABORATOORIUMI ANDMED, KUS TEHAKSE JÕUDLUSE MÄÄRAMISEKS VAJALIKKE ANALÜÜSE

Programmi täitmiseks vajalikud söötade (sh aminohapete), vutimuna ja -liha keemiline koostise analüüsid tehakse akrediteeritud laborites nagu Eesti Maaülikooli (EMÜ) Veterinaarmeditsiini ja Loomakasvatuse Instituudi laboratooriumis, Toidu- ja Fermentatsioonitehnoloogia Arenduskeskus AS (TFTAK) või Riigi Laboriuuringute ja Riskihindamise Keskuses (LABRIS) vms.

XI JÕUDLUSANDMETE KOGUMISE KOOLITUSPROGRAMM, JÕUDLUSANDMETE KOGUJA TUNNISTUSE SAAMISE NÕUDED JA VÄLJASTAMISE KORD

11.1. Koolitusprogramm

- Eesti vutitõu jõudlusandmete koguja koolituse korraldab MTÜ Eesti Vutt kui jõudluskontrolli läbiviija vastavalt kehtivale aretuslasele seadusandlusele kohaselt.
 - Jõudlusandmete kogumise koolitus viiakse läbi ja jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamine toimub vastavalt kehtivale koolitusprogrammile ja tunnistuse väljastamise korrale.
 - Aretusprogrammist lähtuvad teemad koolitusprogrammis on järgmised:
 - a. Eesti vuti ajalugu, jõudlus, aretustöö perspektiivid;
 - b. Vuttide kasulikud omadused ja iseärasused;
 - c. Vutimunade kvaliteet;
 - d. Vutitibude ja täiskasvanud vuttide sugupoole määramine;
 - e. Täiskasvanud suguvuttide pidamine ja söötmine;
 - f. Jõudluskontrolli läbiviimine farmis (sh munemis-, käibe- ja põlvkondade arvestuslehtede täitmine.

Lisaks peab jõudlusandmete koguja tunnistuse saamiseks oskama iseseisvalt täita jõudlusandmete kogumise ja edastamise algdokumente (Lisad 3, 4, 5, 6, 7) ning omama põhiteadmisi

- Koolituse kestus on 6 akadeemilist tundi. Koolitus tuleb läbida enne jõudlusandmete kogumisega alustamist.

11.2. Jõudlusandmete koguja tunnistuse väljastamine ja kehtivus

- Jõudluskontrolli läbiviija väljastab koolitusprogrammi läbinud jõudlusandmete kogujale sellekohase tunnistuse.
 - Tunnistus kehtib 5 aastat arvates selle väljastamisest.
- MTÜ Eesti Vutt aktsepteerib ka teis(t)e tunnustatud aretusühingu(te) poolt väljastatud jõudlusandmete koguja tunnistust.
- Jõudluskontrolli läbiviijal on õigus tunnistada tunnistus kehtetuks, kui –
 - jõudlusandmete koguja ei ole korduvalt (st kokku vähemalt 3 korral) edastanud jõudluskontrolli spetsialistile jooksva jõudluskontrolli perioodil etteantud tähtaegadel nõutavaid andmeid;
 - jõudlusandmete koguja on teadvalt esitanud jõudluskontrolli spetsialistile valeandmeid või on rikkunud muid käesolevast korrast tulenevaid omapoolseid kohustusi;
 - jõudlusandmete koguja on rikkunud *Ohustatud tõu - Eesti vutt - geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programmi ning selle läbiviimise jõudluskontrolli kord aastast 2023*;
 - aretusfarm soovib lõpetada jõudluskontrolli andmete kogumise;
 - aretusfarm lõpetab tegevuse.

- Otsuse jõudlusandmete koguja tunnistuse kehtetuks tunnistamise kohta teeb MTÜ Eesti Vutt juhatus. Vastuvõetud otsus kuulub viivitamatult edastamisele otsust puudutavale aretusfarmile.

XII TÕUMATERJALIDE MÜÜK

- Tõumaterjali müügiõigus on aretusfarmil, kus teostatakse individuaalset jõudluskontrolli ning millised täidavad nõuetekohaselt käesolevas korras sätestatud tingimusi.
- Tõumaterjali müüja peab arvestust müüdavate haudemunade, vutitibude, noorvuttide ja suguvuttide kohta.
- Tõumaterjali tunnistuse väljastab aretusfarmile MTÜ Eesti Vutt ning sellele kirjutab alla ka aretusfarmi esindaja (Lisa 9).
- Tõumaterjali tunnistus väljastatakse üldjuhul müügitehingu päeval või see edastatakse jõudluskontrolli läbiviija poolt ostjale hiljemalt 1 nädala jooksul peale müügitehingu.
- Tõumaterjali müügil väljastab müüja laboratoorsete uuringute (katse)protokolli, mis tõendab, et antud partii on linnutaudi vaba.

XIII EESTI VUTITÕU PROPAGEERIMISE KORD

- Eesti vutitõugu propageeritakse nii Eestis kui väljaspool vabariiki toimuvatel konverentsidel, täiendkoolitustel, näitustel ja messidel.
 - Eesti vuttide kasvatamist, nende jõudluse ja majanduslikult kasulike omaduste uuringute ja kokkuvõtete tulemused avaldatakse perioodiliselt ajakirjas nagu *Tõuloomakasvatus* ja/või ajalehes *Maaleht* vms.
- Aretus- ja jõudluskontrolli tulemused kantakse ette MTÜ Eesti Vutt igaaastasel korralisel üldkoosolekul. Aretustulemused avaldatakse aastaaruandena.

XIV VUTIFARMIDE KOOSTÖÖ

- 14.1 Eesti vutte kasvatavad farmid on huvitatud eelkõige farmi headest majanduslikest tulemustest. Et edukalt vutikasvatusega tegeleda, on farmerite jaoks olulised ja vajalikud asjassepuutuvad nõuanded, mida jagavad nii linnukasvatusspetsialistid kui ka juba kogemustega vutikasvatajad.
- 14.2. MTÜ Eesti Vutt teeb igakülgset koostööd eesti vuti aretustegevusega seotud nii juriidiliste kui füüsiliste isikutega, et tagada ohustatud tõu säilimine. Selleks:
- aidatakse kaasa tõumaterjali müügi vahendamisele;
 - vahetatakse ja jagatakse jõudlusandmeid ja muid tõu kasvatamisega seotud kogemusi ja teadmisi;
 - korraldatakse ühiseid kohtumisi, seminare, koolitusi;
 - sõlmitakse koostööpartneritega eesti vutitõu säilitamise eesmärgile suunatud sellekohaseid lepinguid.

XV OHUSTATUD TÕU – EESTI VUTT – GENEETILISTE RESSURSSIDE SÄILITAMISE JA TÕUARETUSE PROGRAMMI NÄITLIK TÖÖPLAAN

Programmi tööplaani kinnitatakse MTÜ Eesti vutt juhatuse poolt iga-aastaselt või lähtuvalt vajadusest nimetatud programmi elluviimiseks.

Aastast 2023 jätkub vutipõlvkondade F37, F38, F39 jne individuaalne jõudluskontroll. Jõudluskontrolli individuaalpuuridesse paigutatakse kummastki perest (perekond 4 ja 8) mitte vähem kui 50 emas- ja 50 isasvutti (kokku 100 isendit). Maksimum lindude (vuttide) arv individuaaljõudluskontrollis on määratud vuttide koguarvust farmis ja saab maksimaalselt olla kuni 30% nendest.

Kõrgaretuskarja (eliitkarja) moodustamine aastatel 2023 - 2025

Eesti vutibroilerite lihajõudluse uuringud: katsetapmised vastavalt tööplaanile.

Soovitused standardi koostamiseks eesti vutitõu geneetilise potentsiaali säilitamiseks ja suurendamiseks, aastaks 2033.

Märkus: tööplaanist tulenevalt suureneb oluliselt jõudluskontrolli ja kogu aretustöö maht. Lisanduvad selektsioonihautamine ja valitud emas- ja isasvuttide järglaste eraldi (puurides) üleskasvatamine

LISAD

Lisa 1. Eesti vuti soovitatavad pidamistingimused

Vutitibude ja noorvuttide pidamine

Vutitibud ja noorvutid kuni 7 nädala vanuseni on soovitatav kasvatada põrandal turvasallapanul.

Tehisemadena kasutatakse punase valgusega elektrilisi soojenduslampe. Valguspäev seega on 24h. Ruumi valgustihedus 10 luksit. Temperatuur soojenduslampide all 36 - 20 kraadi C, vastavalt tibude vanusele. Ruumi temperatuur 29 - 20 kraadi C. Vutitibude paigutustihedus 70 - 100 tibu 1-le ruutmeetrile.

Munavuttide pidamine

35-päevaselt paigutatakse noorvutid munejate vuttide puuridesse, kus toimub lindude söötmine, jootmine, munade kogumine, sõnniku eemaldamine. Ventilatsioon ja valgustus on mehhaniseeritud ning automatiseeritud.

Valguspäeva pikkuseks on 15h, valgustiheduseks 20 luksit, ruumi temperatuuriks 20 - 22 kraadi C, suhteline õhuniiskus 50 - 70%.

Paigutustiheduseks on keskmiselt 50 vutti puuri 1 ruutmeetri põrandapinna kohta. Suguvuttide puuri sügavuseks ja kõrguseks peetakse optimaalseks vastavalt 250 ja 200mm. Rühmapuurides peetakse ühe isasvuti kohta 3 - 4 emasvutti.

Lisa 2. Eesti vuti soovitatavad söötmisnormid, %

Näitaja	Noorvutid, vanus nädalates		Suguvutid
	0...4	4...6	
Metaboliseeruv energia			
100 g söödas Kcal	300	290	290
MJ	1,26	1,22	1,22
Toorproteiin	27,5	24,0	22,5
Toorkiud, maksimum	3,0	4,0	4,0
Linoolhape	1,2	1,0	1,4
Kaltsium	1,1	1,0	4,1
Üldfosfor	0,80	0,70	0,80
Omastatav fosfor	0,45	0,40	0,45
Natrium	0,17	0,17	0,17
Kaalium	0,50	0,50	0,40
Kloor	0,15	0,15	0,20
Magneesium	0,06	0,06	0,05
Mikroelemendid, g/t:			
Mangaan	90	90	70
Tsink	70	70	50
Raud	50	50	60
Vask	8	8	8
Jood	0,6	0,6	0,6
Seleen	0,2	0,2	0,2
Koobalt	0,7	0,7	0,7
Aminohapped:			
Lüsiin	1,39	1,21	1,12
Metioniin	0,50	0,44	0,47
Metioniin+tsüstiin	1,00	0,87	0,79

Trüptofaan	0,28	0,24	0,21
Arginiin	1,60	1,40	1,28
Histidiin	0,58	0,51	0,36
Leutsiin	1,90	1,66	1,40
Isoleutsiin	1,05	0,92	0,88
Fenüülalaniin	0,90	0,78	0,71
Fenüülalaniin+türosiin	1,80	1,57	1,37
Treoniin	1,00	0,87	0,71
Valiin	1,20	1,05	0,86
Glütsiin	1,32	1,25	0,90

Vitamiinid:

A, retinool, mln RÜ/t	15	10	10
D ₃ , kolekaltsiferool, mln RÜ/t	2,0	1,5	1,5
E, dialfatokoferool, g/t	40	30	30
K, menadioon, g/t	2	2	2
B ₁ , tiamiin, g/t	4,0	4,0	4,0
B ₂ , riboflaviin, g/t	6,0	6,0	6,0
B ₃ , pantoteenhape, g/t	20	20	20
B ₄ , koliinkloriid, g/t	1200	1200	1500
B ₅ , nikotiinhape, g/t	50	50	50
B ₆ , püridoksiin, g/t	6,0	6,0	6,0
B _c , foolhape, g/t	1,00	1,00	1,00
B ₁₂ , kobalamiin, g/t	0,025	0,025	0,025
H, biotiin, g/t	0,20	0,20	0,20
C, askorbiinhape, g/t	50	50	50

Lisa 6. Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vutimunade kaaluleht

Kuupäev:

	PRK nr	PRK nr	märkused
Jrk nr	Muna keskm. mass g	Muna keskm. mass g	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			
31			
32			
33			
34			
35			
36			
37			
38			
39			
40			
41			
42			
43			
44			
45			
46			
47			
48			
49			
50			

Lisa 7. Eesti vuti individuaalse jõudluskontrolli vuttide kaalumisleht

Kuupäev:

PRK 4		PRK 4		PRK 8		PRK 8	
Jrk nr	vutikana♀ kehamass g.	vutikukk♂ kehamass g.	märkus	Jrk nr	vutikana♀ kehamass g.	vutikukk♂ kehamass g.	märkus
1				1			
2				2			
3				3			
4				4			
5				5			
6				6			
7				7			
8				8			
9				9			
10				10			
11				11			
12				12			
13				13			
14				14			
15				15			
16				16			
17				17			
18				18			
19				19			
20				20			
21				21			
22				22			
23				23			
24				24			
25				25			
26				26			
27				27			
28				28			
29				29			
30				30			
31				31			
32				32			
33				33			
34				34			
35				35			
36				36			
37				37			
38				38			
39				39			
40				40			
41				41			
42				42			
43				43			
44				44			
45				45			
46				46			
47				47			
48				48			
49				49			
50				50			

Lisa 8. Jõudlusandmete koguja tunnistus

MTÜ EESTI VUTT

JÕUDLUSANDMETE KOGUJA TUNNISTUS

Nr

.....

/Ees- ja perekonnanimi /

Välja
antud:Kehtiv
kuni:

Mittetulundusühing Eesti Vutt esindaja:

Lisa 9. Tõumaterjali tunnistus

MTÜ EESTI VUTT

TÕUMATERJALI TUNNISTUS nr/CERTIFICATE OF BREED MATERIAL No:

Kuupäev / Date

MÜÜJA / SELLER

OSTJA / BUYER

Tõug / Breed

Põlvkond / Generation

Haudemunad tk / Hatching eggs pcs

Noorlinnud tk / Young birds pcs

Tõulinnud tk / Breed stock pcs

Mittetulundusühing Eesti Vutt esindaja:

Farmi esindaja:

Tunnistuse väljastamise kuupäev:

Lisa 10. Jõudluskontrolli läbiviimise koostöölepingu vorm

Käesolev leping on käsitletav teosena autoriõiguse seaduse tähenduses. Kõik sellest tulenevad MTÜ Eesti Vutt kui autori õigused on kaitstud seadusega

JÕUDLUSKONTROLLI LÄBIVIIMISE KOOSTÖÖLEPING

Käesoleva jõudluskontrolli läbiviimise koostöölepingu (edaspidi “Leping”) on sõlminud

- (i) **MTÜ EESTI VUTT**, registrikood _____, asukoht Alajõe küla, Vara vald, Tartu maakond 60403, juhatuse liikme, _____ isikus (edaspidi nimetatud ka “Jõudluskontrolli läbiviija”),
- (ii) **ZZZ**, isikukood _____, elukoht _____ (edaspidi nimetatud ka “Jõudluskontrolli spetsialist”) ja
- (ii) **WWW**, registrikood _____, asukoht _____, juhatuse liikme XXXXX isikus, (edaspidi nimetatud ka “Farm”)

alljärgnevas

ARVESTADES ASJAOLU,

et MTÜ Eesti Vutt kui tunnustatud aretusühing on huvitatud eesti vuti kui ohustatud linnutõu säilitamisest ja jätkusuutlikust arengust;

et jõudluskontroll on eesti vutitõu aretustöö peamiseks komponendiks. Jõudluskontrolli eesmärgiks on eesti vuti populatsiooni jõudlusvõime pidev monitooring ja nende andmete analüüsil baseeruv eesti vuti aretustöö;

et MTÜ-ga Eesti Vutt kokkulepitud tingimustel osutab ZZZ kui eriteadmistega isik oma professionaalset kaasabi jõudluskontrollitoimingute läbiviimisel eesmärgiga tagada jõudluskontrollis osalevate farmide jätkusuutlik areng eesti vutitõu kasvatamisel;

et WWW kui eesti vutitõu kasvataja, vastates MTÜ Eesti Vutt kehtestatud jõudluskontrollis osalemise tingimustele, on huvitatud jõudluskontrollis osalemisest eesmärgiga tagada oma farmis kasvatatavate eesti vutitõu lindude tõupuhtus; sõlmisid MTÜ Eesti Vutt, ZZZ ja WWW (edaspidi koos nimetatud ka “Pooled” või eraldi nimetatud ka “Pool”) käesoleva Lepingu alljärgnevatel tingimustel.

I ÜLDSÄTTED

1.1 Lepingust tulenevate õiguste ja kohustuste kohaldamise aluseks on eelkõige, kuid mitte ainult –

- põllumajandusloomade aretuse seadus (RT I 2018, 35);
- MTÜ Eesti Vutt juhatuse 02.03.2023.a. otsusega kinnitatud „Ohustatud tõu – eesti vutt - geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programm ning selle läbiviimise

jõudluskontrolli kord aastast 2023“ (kättesaadav MTÜ Eesti Vutt kodulehel aadressil: <http://evutt.ee>);

- võlaõigusseadus (RT I 2001, 81, 487).

1.2 Pooled tagavad ja deklareerivad, et Lepingu sõlmimisega ei ole nad rikkunud ühtegi enda suhtes kehtiva seaduse, muu õigusakti või põhikirja sätet ega ühtki endale varem sõlmitud lepingutega võetud kohustust.

II LEPINGU ESE

2.1 Pooled on kokku leppinud, et perioodil __.__.202... - __.__.202... teostatakse Farmis järgmised jõudluskontrollitoimingud:

2.1.1 _____;

2.1.2 _____;

2.1.3 _____;

2.1.4 _____.

2.2 Pooled on kokku leppinud, et perioodil __.__.202... - __.__.202... teostatakse Farmis järgmised jõudluskontrollitoimingud:

2.2.1 _____;

2.2.2 _____;

2.2.3 _____;

2.2.4 _____.

2.3 Pooled on kokku leppinud, et jõudluskontrollialuseid linde Farmis on Lepingu sõlmimise hetkel _____.

III POOLTE KOHUSTUSED

3.1 Lepinguliste eesmärkide saavutamiseks kohustub Farm –

3.1.1 järgima tingimusteta MTÜ Eesti Vutt jõudluskontrolli läbiviimise korras sätestatud, aretusfarmi suhtes kehtestatud nõudeid;

3.1.2 viima läbi jõudlusandmete kogumise täielikus vastavuses MTÜ Eesti Vutt jõudluskontrolli läbiviimise korras sätestatud nõuetele;

3.1.3 edastama Lepingu p 3.1.2 nimetatud andmed Jõudluskontrolli spetsialistile hiljemalt 10 päeva jooksul peale iga munemiskuu lõppu;

3.1.4 teavitama Jõudluskontrolli läbiviijat ja Jõudluskontrolli spetsialisti viivitamatult kirjalikult kõikidest asjaoludest, mis takistavad Farmil täitmast käesolevast Lepingust ja / või jõudluskontrolli läbiviimise korrast tulenevaid kohustusi;

3.1.5 täitma kõiki Jõudluskontrolli läbiviija ja / või Jõudluskontrolli spetsialisti poolt Farmile esitatud juhiseid jõudluskontrolli läbiviimise raames;

3.2 Lepinguliste eesmärkide saavutamiseks kohustub Jõudluskontrolli läbiviija koostöös Jõudluskontrolli spetsialistiga:

3.2.1 kooskõlas MTÜ Eesti Vutt „Ohustatud tõu – eesti vutt – geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programmi ning selle läbiviimise jõudluskontrolli kord aastast 2023“ teostama Farmi poolt esitatud andmete professionaalse töötuse ja analüüsitoimingute läbiviimise, kasutades selleks vajadusel EMÜ Veterinaarmeditsiini- ja loomakasvatuse instituudi kaasabi;

3.2.2 sisestama Farmilt saadud andmed vastavasisulisel andmebaasi, mis võimaldab nende statistilist andmetöötlust;

- 3.2.3 edastama omapoolse analüüsi tulemused ning saadud andmed koos omapoolse hinnangu, juhiste ja / või soovitusetega Farmile;
- 3.2.4 nõustama Farmi vajadusel käesolevast Lepingust ja / või jõudluskontrolli korrast tuleneda võivate küsimuste esinemisel;
- 3.2.5 mitte edastama ühelegi kolmandale isikule ilma Farmi eelneva kirjaliku nõusolekuta Farmilt jõudluskontrolli läbiviimise eesmärgil saadud andmeid.
Käesolevas punktis sätestatud kohustus ei hõlma jõudluskontrolli raames Farmi poolt Jõudluskontrolli läbiviijale või Jõudluskontrolli spetsialistile üleantud algdokumentatsiooni ja selle kättesaadavust MTÜ Eesti Vutt juhatusele, programmi rahastajale ja vastavatele kontrollorganitele ning analüüside läbiviimiseks EMÜ Veterinaarmeditsiini- ja loomakasvatuse instituudile.

IV LEPINGU TÄHTAEG JA ENNETÄHTAEGNE LÕPETAMINE

- 4.1 Leping jõustub selle allakirjutamisest Poolte poolt ning on tähtajatu.
- 4.2 Jõudluskontrolli läbiviijal on õigus käesolev Leping erakorraliselt üles öelda kui –
 - 4.2.1 Farm ei ole korduvalt, st kokku vähemalt 3 korral edastanud Jõudluskontrolli spetsialistile kogutud andmeid või
 - 4.2.2 Farm on teadvalt esitanud Jõudluskontrolli spetsialistile või Jõudluskontrolli läbiviijale valeandmeid või
 - 4.2.3 Farm on rikkunud muid käesolevast Lepingust, MTÜ Eesti Vutt „Ohustatud tõu – Eesti Vutt – geneetiliste ressursside säilitamise ja tõuaretuse programm ning selle läbiviimise jõudluskontrolli kord aastast 2023“ tulenevaid omapoolseid kohustusi, seades sellega kahtluse alla Farmi jõudluskontrolli tulemuste usaldusväärsuse;
- 4.3 Lepingule alla kirjutades kinnitab Farm, et on teadlik p-s 4.2.3 sätestatud tingimusest, mille kohaselt, kui Farm ei esita ja / või on rikkunud muid aretusfarmile JKK-st või käesolevast Lepingust tulenevaid kohustusi, on Jõudluskontrolli spetsialistil õigus teha Jõudluskontrolli läbiviijale ettepanek Farmi väljaarvamiseks jõudluskontrollialuste farmide hulgast ning seeläbi käesoleva Lepingu lõpetamisest.
- 4.4 Farmil on õigus käesolev Leping erakorraliselt üles öelda, kui –
 - 4.4.1 Farm ei soovi jätkata jõudluskontrollis osalemist või
 - 4.4.2 Farm lõpetab eesti vutitõu kasvatamise või
 - 4.4.3 Farm lõpetab mistahes põhjusel tegevuse.

V VASTUTUS

- 5.1 Farm vastutab Jõudluskontrolli läbiviijale ja / või Jõudluskontrolli spetsialistile esitatud andmete õigsuse eest.
- 5.2 Jõudluskontrolli spetsialist vastutab omapoolsete kohustuste nõuetekohase täitmise eest.
- 5.3 Jõudluskontrolli läbiviija vastutab jõudluskontrollitoimingute nõuetekohase läbiviimise eest.

VI POOLTE ESINDAJAD JA KONTAKTANDMED

- 6.1 MTÜ-d Eesti Vutt esindavad Lepingust tulenevates ja sellega seotud õigustes ja kohustustes juhatuse liikmed.
- 6.2 Jõudluskontrolli spetsialisti kontaktandmed on: tel. xxxxxxxx; e-posti aadress:
_____.

- 6.3** Farmi esindavad Lepingust tulenevates ja sellega seotud õigustes ja kohustustes juhatuse liige CCCCC (tel. _____; e-posti aadress: _____ ja / või _____ (tel. _____, e-posti aadress: _____).

VII VÄÄRAMATU JÕUD

- 7.1** Pooled vabanevad Lepingust tulenevate ja sellega seotud kohustuste täitmisest osaliselt või täielikult, kui seda takistavad väärramatu jõuna kvalifitseeritavad asjaolud. Väärramatu jõu esinemine peab olema tõestatud selle Poole poolt, kes soovib viidata nimetatud asjaolule kui alusele, et vabaneda seadusest tulenevatest ja/või Lepingus sätestatud vastutusest endale Lepinguga võetud kohustuste mittetäitmise või mittevastava täitmise eest.
- 7.2** Väärramatu jõu asjaolude esinemisel tuleb teist Poolt sellest viivitamatult kirjalikult informeerida.
- 7.3** Väärramatu jõu asjaolude esinemisel pikeneb lepinguliste kohustuste täitmise tähtaeg.

VIII VAIDLUSTE LAHENDAMINE. KOHTUALLUVUS.

Pooled kohustuvad rakendama kõiki kohaseid meetmeid, et lahendada kõik Lepingust tulenevad vaidlusküsimused läbirääkimiste teel. Kokkuleppele mitte jõudmisel lahendatakse kõik Lepingust tulenevad vaidlused kostja asukohajärgses kohtus.

IX POOLTEVAHELISED TEATED

Kõik Pooltevahelised teated seoses Lepinguga täitmisega esitatakse teistele Pooltele kirjalikult Poolte poolt Lepingus V punktis nimetatud e-kirja aadressil või mõnel muul aadressil, mida Pool on teistele Pooltele kirjalikult teatavaks teinud.

POOLTE ALLKIRJAD

Jõudluskontrolli läbiviija:

Jõudluskontrolli spetsialist:

Farm:

Allkirjastatud digitaalselt/
